

Nr. 83.

Søndag 18. juli 1943, kl. 19.30.

3. Årg.

En tredjedel av Sicilia erobret. Kjempesangrep mot Napoli. Napoli ble i går angrepet av den største bombeflystyrke som noensinne har angrepet det italienske fastland. Flyene kom gruppevis fra Midtøsten og fra Nordafrika. Mange bomber traff det kongelige arsenal, jernbanestasjonen og ammunisjonslagre. Det intraff flere eksplosjoner, og det oppsto mange brannar. Korrespondenter melder at over 500 allierte fly deltok i angrepet som varte uavbrutt i 1½ time. - 9 dager er gått siden de allierte styrker gikk i land på Sicilia, og en tredjedel av øya er nå på deres hender. De rykker nå fremover i vestlig retning langs sydkysten. Et kommunike fra general Eisenhowers hovedkvarter melder at den amerikanske 7de arme har erobret Agrigento, 40 km lenger vest enn det punkt hvor amerikanerne først gikk i land. Agrigento er den største byen på Sydsicilia. Derfra fører veier og jernbane til Palermo og Catania. Korrespondenter melder at byen falt om kvelden på en dag da kamperne hadde vært hardere enn noensinne. Andre korrespondenter melder at amerikanerne har rykket ennå lengre fram og erobret Porte Empedocle. Andre styrker rykker innover i landet og har nådd en punkt 30 km fra Enna som ligger midt på Sicilia og er et viktig veiknutepunkt. Langs østkysten raser det heftige kamper syd for Catania, hvor fienden gjør kraftig motstand. Britiske krigsskip har bombardert flyplassen og havnen i Catania. 2 byer i utkanten av Catania-sletten er erobret og i en melding heter det: vi står nå 7 km fra Catania. Fallskjermtropper er gått ned bak fiendens linjer, og under kamper mellom fallskjermtruppene og fienden ble en viktig bru ødelagt. Antallet av fanger øker stadig. Ennå en italiensk divisjonssjef er tatt til fange med hele sin stab. Korrespondenter melder at fangetallet er kommet opp i 30.000. - Allierte fly har fortsatt sine angrep mot den del av øya som ikke er besatt. 18 fientlige fly ble skutt ned under de siste operasjonene. 12 allierte fly gikk tapt. Et felles britisk-amerikansk styre er nå blitt opprettet på den del av øya som er på de alliertes hender. Den øverstkommanderende, general Alexander, har i egenkap av militærguvører sendt ut en proklamasjon til befolkningen der det het at sålenge befolkningen forholdt seg rolig så vil ikke de allierte styrker blande seg i deres affarer uten når militære grunner forelå. - Fredag sendte statsminister Churchill og president Roosevelt ut et felles opprop til det italienske folk. Det heter her: I dette øyeblikk blir krigen ført over på italiensk område. Den direkte årsak til dette er det vanerende førerskap som er blitt påtvunget dere av Mussolini og fascistregimet. Mussolini kastet dere inn i kampen til tross for at Italia er meget utsatt for angrep både fra sjøen og fra luften. Dere skulle hjelpe Tyskland i dets kamp for å dominere verden. Dere kjemper ikke for Italias sak, men for Tysklands. I dag er tyskernes håp om å erobre verden kullkastet på alle fronter. Italias kyst er truet av den største kontrasjonen av allierte sjøstridskrofter som noensinne har operert i Middelhavet. Det oneste håp for Italia om å overleve krigen er å overgi seg til den overlegne makt som de allierte hærer representerer. Tiden er inne for å ta en bestemmelse om det vil dø for Hitler og Mussolini eller leve for Italia. - I den dolon... av Sicilia som er på allierte hender ble følgende byer tatt fredag: Vizini, Canicatti, Comiso, Biscari, Palma di Montechiaro, Modica, Vittoria, Campobello, Canicatini o. a. Den viktigste av dem er Vizini. Den ligger på hovedveien ett vestover fra Syrakus, 65 km fra denne by og omrent like langt fra sydkysten. Modica ligger 45 km fra Pachino. Russene rykket i går fra 10 - 12 km fram på Orelfronten. Mellom Orel og Kursk har de fullstendig gjenopprettet stillingen som den var før den tyske offensiven begynte den 5. juli. Tyskerne kaster i all hast reserver inn i kampane og russerne står under fremrykningen stadig på tyske motangrep. Det er livlig luftvirksomhet over slagmarken. I går ble 180 tyske tanks ødelagt og 106 tyske fly skutt ned. Store russiske tankkolonner som rykker ned fra nord står nå 15 km fra jernbanen mellom Orel og Briansk. Tyskerne må nå bruke ikke bare sine tanks men også sine soldater med den størst mulige økonomi som følge av de enorme tap i de første dagene av offensiven.

Flyangrep. Britiske jagerfly angrep i går mål i Frankrike, Nederland og Belgia. Et tysk forsyningsskip ble satt i brann utenfor norskekysten. Amerikanske flyvende festninger angrep mål i Sydvæsttyskland og i Amsterdam.

Det fjerne østen. 200 allierte fly over Salomonøyene rettet i går det kraftigste angrepet som er gjort i det sydvestlige Stillehav. 7 japanske skip ble ødelagt, derav en lett krysser, to destroyere, en ubåt, en tankbåt og to lasteskip. Kampon sto på i 20 min. Japanske jagere kom i sværmer for å beskytte skipene. 42 av dem ble skutt ned. De allierte mistet 6 fly. Natten før bombet allierte fly de japanske stillinger i Salamaua. Bensin- og ammunisjonslagre ble ødelagt. I Burma er forsyningsslagre, trøppesentra og sambandslinjer angrepet.

J O S E F T E R B O V E N . (Fra Vecko-Journalen). Josef Terboven, som fra april 1940 har vært den tyske okkupasjonsmakts høyeste militærperson i Norge - i egenkap av "rikskomisær" - har heller ikke personlig noe vinnende over seg. Bare sjeldent viser han seg offentlig, skjønt han er ikke redd for attentater. Et nøyonde gjør at han for det meste er i dårlig humør, og en benskade gjør hans gang noe slepende. Hans måte å snakke på er tilbakeholdende, hans øyne er farveløse og ofte skjult av mørke briller. Han fryser jevnt og stadig. Ikke engang blandt tyskere, hverken i Oslo eller i hans hjemtraktlater han til å være populær.

Han er bare 45 år gammel, men han virker eldre. Han er katolikk, men han gjør ikke bruk av det. Han er gift og har barn, men ekteskapet er ulykkelig og han har ikke sin familie hos seg i Oslo. Han gikk på skole, men forlot den før å gå ut som frivillig i forrige verdenskrig. Der ble han flyktning og fikk jernkorset, men tyskerne tapte krigen. Etterpå studerte han nasjonaløkonomi, men inflasjonen oppslukte hans penger. Følgelig ble han banktjenestemann, men da arbeidsløsheten begynte å herje forlot han også det arbeidet. Nå gikk han over til nasjonalsosialismen som opposisjonelt parti, og gikk og drev bare som partimann i Ruhrområdet i omrent syv år. Som gauleiter i dette område ble han etter 1933 også den høyeste tjenestemann innen Rhinlands forvaltning. Av rene partipolitiske grunner lot Hitler ham forflytte til Norge, der han var fullstendig ukjent med land og folk, og som ennå i dag er forblitt helt fremmede for ham.

Nå står den tidligere krovert-sønnen fra Kuhr som voldshersker over et nordisk rike, hvis kongehus han har erklaert avsatt. Hans vesen bærer tydelige spor av det land hvor han har vokset opp og virket, fra dette storkapitalistiske og tillike proletære, katolske og tillike gudløse, disharmoniske, overbefolka, rastløse, smussige og regnfulle industriområde. Han er intet harmonisk, naturlig menneske. Han virker tvungen. Alt hos han utstråler kule, en viss dysterhet omgir ham. Ikke engang i selskapslivet kan man befri seg for følelsen av at hans vesen preges av bitterhet, forslagenhet og ubarmhjertig hårdhet. Til og med når han ler - og det hender sjeldent - er det som om skyggen av hans dødsdommer hindret all muntheit.

Han fremholder aldri noen personlige meninger under samtalens løp. Han hører på hva hans underordnede forslår, og han leser nesten alle viktige rapporter og ansøkninger; men selv forblir han stum. Han kan bare de største uhell uten ytre kjennetegn. Han har evnen til å avvente utviklingen og iaktta forholdene. Han har en utmerket hukommelse. Likeså kan Terboven finne egne, nye veier, og heftig føre gjennom et forslag. Han eier et absolutt overblikk over alle detaljer, men dette minner mest om en revolusjonær djerfe og voldsomme klubbeslag. Man får aldri inntrykk av en forstående og omtenkoms leders altonfattende og fremskrittvennlige virksomhet. Hans beslutninger kommer alltid plutselig, de er jernharde, og som regel ikke til å rokke.

Norges egenart kjerner han nå til, men han forstår den ikke. Han interesserer seg heller ikke for nordmenn som mennesker. Han interesserer seg for landets økonomiske liv og for dets militære stilling. Han tenker på 90 millioner tyskere, ikke på 3 millioner nordmenn. Han tenker på Europa ikke som et historisk produkt eller kulturelt begrep, men som et alltysk velde. Derfor utgjør nordmennene for han et rasetilskudd som skal utjewe krigstabene. Om de ikke føyer seg, blir Norge en koloni likesom Polen og Tsjekkoslovakia.

Liket nøktern er hans innstilling til Quisling. Terboven vet at han ikke kan vente seg noe mer av denne marionettfigur. Han har frarådet Hitler å fortsette eksperimentet med nazifiseringen - men forgjeves. Altså må han holde Quisling. At han gjennom Gestapo og Nasjonal Samling bringer navnløs ulykke til tusener av nordmann, det ser Terboven. Men han føler det ikke. Tenker han overhode på de dødsdommer og arrestasjonsordre han har godkjent? Hanskje gjorde han det i begynnelsen, da han slo inn på voldens vei, men siden er det blitt til det daglige maktmidlet for ham. Når folkets motstand stadig blir større og overstiger hans håndlangeres arbeidsevne, innjager han bevisst skrek. Men når det av propagandamessige grunner synes han passende, kan han dagen derpå like gjerne utferdige et amnesti.

En slik mann har ingen vennor og bare få rådgivere som han virkelig stoler på: gestapo-generalen Rediess, som han bor sammen med på Smugum, to eller tre gamle medarbeidere fra partiet, som han har latt følge med seg fra Essen, dertil et halvt dusin begavede unge menn fra SS, som følger han hit og dit på hans reiser og får si sin mening fritt. Hans øvrige ledende tjenestemenn hjennor seg usikre overfor ham: han varer blant dom intellektuelle og upålidelige refleksjoner, de er redd for hans uboregnelighet og det uklare underlaget for hans politikk.

Det er vanskelig å sammenligne denne manns vesen med noen annens. Han er ingen ivrer som Hitler, ingen krigshisser som Gøring, ingen ideolog som Rosenborg. Han er som Himmler en absolutt realpolitiker, en materialist uten hjerte, besatt av maktvilje. Like så sikkert som Stockholms blodbad kommer hans skikkelse til å gå inn i Skandinavias historie.